

1. Obiekt

KAPLICA POGRZEBOWA OBECNIE PRACOWNIA PROJEKTOWA

1016/11

u resp. Słuchawo Bełonia

2. Czas powstania

1895 rok

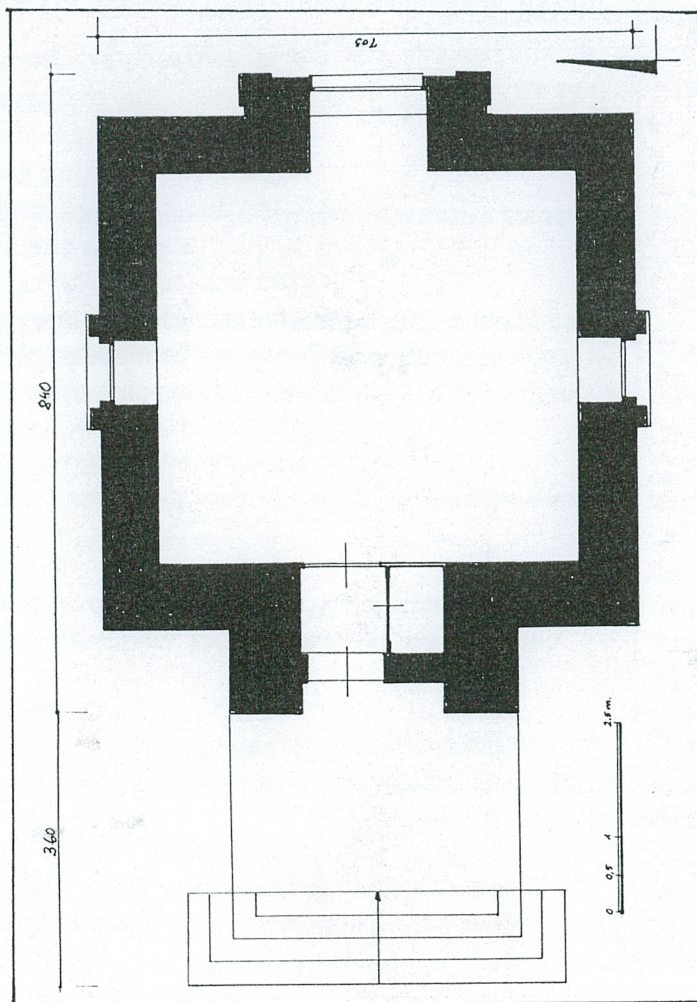
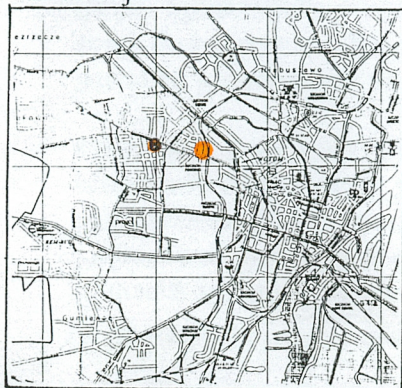
3. Miejscowość

SZCZECIN

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Elewacja wschodnia

Rzut parteru

4. Adres

ul. Wawrzyniaka 7j

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo zachodniopomorskie

gmina Szczecin

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Stettin

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo szczecińskie

gmina Szczecin

8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr A 1076

data

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Kaplica usytuowana jest na terenie Śródmieścia, po północno zachodniej stronie centrum Szczecina. Położona na terenie dawnego cmentarza na tyłach zabudowy narożnikowych pierzei ulicy Wawrzyniaka i Mickiewicza. Wjazd na teren działki prowadzi od strony ulicy Mickiewicza. Działka ogrodzona jest prowizorycznym płotem. Na jej terenie nie ma drzew. Fasadą zwrócona jest w kierunku zachodnim, przy czym wejście do wnętrza znajduje się w elewacji wschodniej.

Materiał. Posadowiona na fundamentach z kamieni granitowych i z cegły. Mury obwodowe zbudowane z cegły ceramicznej i otynkowane tynkami wapienno cementowymi, które na elewacjach opracowane są w formie plastycznego boniowania. Ściany wewnętrzne obłożone płytami ryglowymi.

Sklepienia i stropy. Centralna część krypty przykryta jest stropem murowanym z cegły na belkach stalowych, nad półkolistymi aneksami sklepienia konchowe, murowane z cegły. Nad parterem strop masywny, na belkach stalowych, otynkowany, zasłonięty płytami ryglowymi.

Wieżba dachowa i pokrycie dachu. Konstrukcja dachu stalowo drewniana, krokwie stalowe, odeskowane, pokryte papą. Jętki drewniane oparte na belce biegnącą równolegle do kalnicy dachu. W połaciach dachu cztery okna połaciowe. Opierzenia blacharskie z blachy cynkowej.

Schody. Przed wejściem do wnętrza schody betonowe, założone wtórnie. Wnętrze parteru skomunikowane z poddaszem schodami jednobiegowymi, drewnianymi. Do krypty schodzi po drabinie.

Posadzki i podłogi. W krypcie posadzki z płytek terrakotowych ośmiobocznych i kwadratowych w kolorze beżowym i czerwonym. W pomieszczeniu na parterze posadzki ceramiczne z małych płytek kwadratowych w kolorze szarym, białym i niebieskim, ułożonych rombowo w formie bordiury otaczającej ściany i miejsce na katafalk w centralnej części wnętrza.

Stolarka drzwi. Drzwi w wejściu głównym i w przedsionku drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe założone współcześnie.

Stolarka okien. Okna plastikowe, ze szczelinowymi podziałami, w kolorze brązowym. Stolarka założona w trakcie bieżącego remontu.

Rzut. Założona na planie kwadratu o wymiarach 7,00 x 7,00m. Od wschodu i zachodu zryzalitowana. Ryzalit wschodni głębszy, mieści we wnętrzu przedsionek. Wnętrze krypty, parteru i poddasza jednoprzestrzenne. Wejście do wnętrza poprzedzone jest schodami z podestem.

Bryła. Podpiwniczona, jednokondygnacyjna przykryta dachem dwuspadowym o niskiej strzałce z kalenicą na osi wschód-zachód. elewacje wschodnia i zachodnia zwieńczone trójkątnymi tympanonami.

C.d. załącznik nr 1

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Kaplica zbudowana została w 1895 roku na cmentarzu założonym w zespole Zakładu Opiekuńczego "Betania". Zakład ten założony w 1866 roku był placówką opiekuńczą dla chorych i biednych, a prowadzony był przez diakonise, siostry świeckie. Stąd nazwa Zakładu "Diakonissenanstalt-Bethanien". Zajmował duży teren położony w narożniku ulicy Mickiewicza i Wawrzyniaka. Na terenie tym, w okresie od 1868 do czasów I wojny światowej, powstało kilkanaście budynków wraz z kościołem. W 1895 roku, po zachodniej stronie kościoła założono cmentarz i zbudowano kaplicę pogrzebową. Funkcję tę pełnił obiekt do 1945 r. Po wojnie cały zespół został zajęty przez wojska radzieckie. Kaplica pozostawała nie użytkowana i zdewastowana do początku lat siedemdziesiątych XX wieku. Wówczas została wydzierżawiona na pracownię plastyczną. W 1983 roku została kupiona od miasta przez [REDAKTOWANO]
[REDAKTOWANO]
Wzniesiona w stylu klasycystycznym.

14. Kubatura Ok. 330 m³	15. Powierzchnia użytkowa Ok. 150 m²	16. Przeznaczenie pierwotne Kaplica pogrzebowa	17. Użytkowanie obecne Pracownia projektowa
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Po 1945 roku wnętrze krypty zostało zasypane ziemią i gruzem. Na początku lat siedemdziesiątych kaplicę zaadaptowano na pracownię ceramiczną z piecem do wypalania. W 1985 roku nowy właściciel obiektu wymienił więźbę dachową i zaadaptował poddasze komunikując parter z poddaszem przy pomocy drewnianych schodów. Wiosną 2001 roku rozpoczęto gruntowny remont obiektu prowadzony do chwili obecnej. W trakcie prac z wnętrza krypty usunięto ziemię i gruz z fragmentami nagrobków. We wnętrzu zamontowano nowe schody, stolarkę drzwi i okien. Ściany na parterze i poddaszu wyłożono płytami rygipsowymi. Założono nowe instalacje elektryczne i wod.kan. Na poddaszu założono podłogę deskową, na parterze w narożniu południowo zachodnim wymurowano kominek. Aktualnie prowadzony jest remont elewacji polegający na naprawie uszkodzonych fragmentów boniowania i detalu architektonicznego oraz na rekonstrukcji brakujących partii wystroju. Prace prowadzone są zgodnie z zaleceniami Miejskiego Konserwatora Zabytków. Inwentaryzacja kaplicy w zbiorach Miejskiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Posadowienie budowli jest stabilne. Mury i tynki krypty silnie zawilgocone i zasolone. Wilgoć spowodowana zasypaniem krypty przyczyniła do uszkodzenia inskrypcji i polichromii. Mury obwodowe przyziemia zawilgocone. Istniejące od lat uszkodzenia tynków, boniowania i detali architektonicznych są aktualnie odtwarzane. 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Osuszenie fundamentów i murów krypty, odtworzenie pierwotnego wejścia, zakonserwowanie polichromii. Zaleca się również zabezpieczenie wydobytych z gruzów płyt nagrobnych.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Mgr. Kazimiera Kalita Skwirzyńska, maj 2001r
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Parter przerys z inwentaryzacji, rzut krypty-K. Kalita Skwirzyńska
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Mgr. Kazimiera Kalita Skwirzyńska, 05. 2001 r
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIE

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

22. Biblioteka

Festschrift zum 50 jährigen bestehen des Provinzialvereins für Innere Mission in Pommern 1878-1928, Stettin. b.d.,s. 1,2.

- H. Heyden, Die Kirchen Stettins und ihre Geschichte, Stettin 1936, s.
- O. Kunkel, H.Reichow, Stettin so wie es war, Dusseldorf 1975, s
- H. Grecki, Karta cmentarza na ul. Wawrzyniaka (maszynopis w zbiorach PSOZ w Szczecinie

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

1. Miejscowość SZCZECIN	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kaplica pogrzebowa, ul. Wawrzyniaka	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C.d. tekstu, foto

C.d. p. 13

Elewacje. W dolnej partii ujęte gładkim cokołem zwieńczonym profilowanym gzymsem. Wyżej pokryte są płaszczyznym boniowaniem i zwieńczone belkowaniem złożonym z dwóch fryzów wypełnionych motywami meandra i kimationów. Elewację wschodnią i zachodnią wieńczą tympanony, oparte na gzymsach. Na osiach obu tych elewacji usytuowane są ryzality zwieńczone również trójkątnymi tympanonami, opartymi na belkowaniu, złożonym z gładkiego pasu fryzu i gzymsu z motywami kimationów. Narożniki ryzalitu zachodniego, o elewacjach otynkowanych na gładko, ujęte są pilastrami kompozytowymi. Pomiędzy pilastrami usytuowane jest prostokątne okno. Na osi ryzalitu wschodniego usytuowana jest półkolista arkada, a w niej prostokątne wejście do wnętrza i małe okienko po prawej stronie. Wejściem poprzedza podest i schody, pod którymi znajdowało się pierwotnie zejście do krypty. Na osiach elewacji bocznych usytuowane są półkoliste okna ujęte wydatnymi, gładko otynkowanymi pilastrami z cokołami i głowicami. W przyziemiu obu tych elewacji wystają partie murowanych sklepień krypty. W sklepieniu po stronie północnej wybity jest prowizoryczny otwór przez który wchodzi się do krypty.

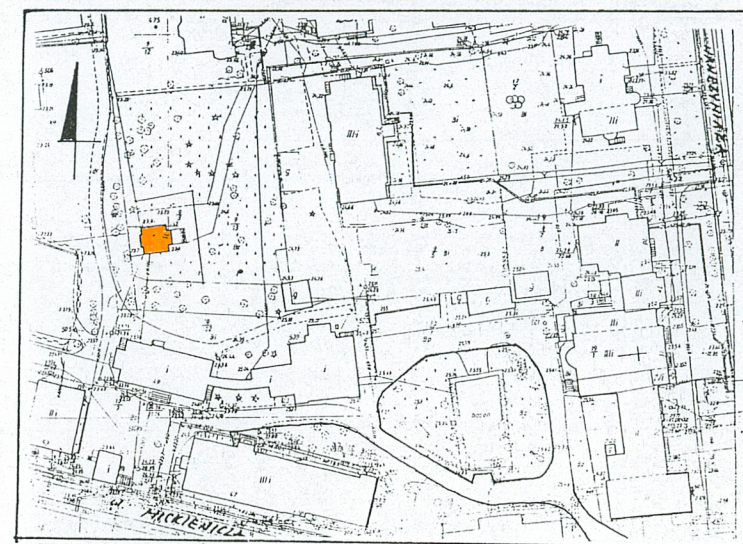
Wnętrze. Krypta jednoprzestrzenna, złożona jest z prostokątnej części centralnej i dwóch półkolistych nisz usytuowanych na osi północ południe. Nisze wystają poza obręb murów obwodowych części naziemnej budynku. Na osi centralnej ściany wschodniej usytuowane było pierwotnie wejście, obecnie zamurowane. Zachowana jest wnęka z ościeżami w formie pilastrów. Na parterze w ryzalicie wschodnim mieści się przedsionek i łazienka po północnej stronie. Główne wnętrze parteru jest jednoprzestrzenne z niszą na osi ściany zachodniej. Tam usytuowana była mensa ołtarzowa. W narożniku północno zachodnim usytuowane są schody prowadzące na poddasze. Wnętrze na poddaszu oświetlone oknami połączowymi.

Wyposażenie. Na ścianach krypty zachowane są inskrypcje i polichromie. Inskrypcje zawierają cytaty z bibli. Polichromie wykonane w formie malowanych płycinowych boazerii oraz stylizowanych ornamentów roślinnych, którymi pokryte są podłucza arkad i ściany nad arkadami. W krypcie i na parterze zachowane są też oryginalne posadzki ceramiczne. Ponadto z krypty w czasie usuwania ziemi i gruzu wydobyto kilka fragmentów płyt nagrobnych z terenu cmentarza. Obecnie złożone przy elewacji północnej kaplicy.

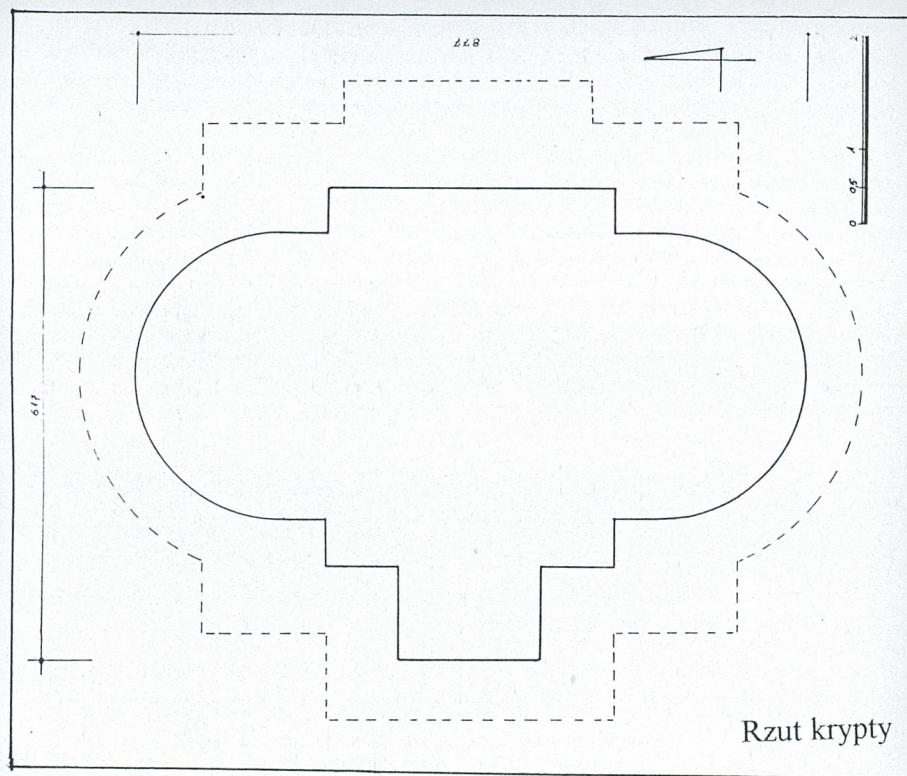
Instalacje. Elektryczna, wod.kan.

Wkładkę założył: mgr. Kazimiera Kalita Skwirzyńska, 05 2001r.
(imię, nazwisko, data)

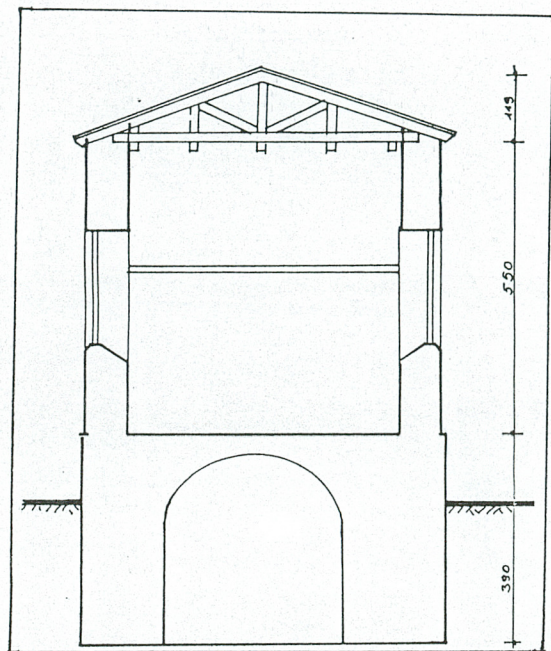
Miejsce przechowywania negatywów:

Plan sytuacyjny

Elewacja zachodnia

Przekrój poprzeczny

Głowica pilastra na elewacji zachodniej

1. Miejscowość SZCZECIN	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kaplica pogrzebowa, ul. Wawrzyniaka	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) foto

Elewacja południowa

Elewacja północna

Wejście do krypty przy elewacji północnej

Wkładkę założył: mgr. Kazimiera Kalita Skwirzyńska, 06 2000
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: Woj. O/SOZ w Szczecinie

Wnętrze krypty

Strop kleina w krypcie

Zamurowane wejście do krypty

1. Miejscowość SZCZECIN	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kaplica pogrzebowa, ul. Wawrzyniaka	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) foto

Posadzka w krypcie

Polichromie na ścianach krypty

Wkładkę założył: mgr. Kazimiera Kalita Skwirzyńska, 06 2000
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: Woj. O/SOZ w Szczecinie

Ościeże okna w ścianie południowej

Widok na wieżbę dachową na poddaszu

Posadzka na parterze

1. Miejscowość
Szczecin

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
Kaplica ul. Mickiewicza

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Foto polichromii

Wkładkę założył:K.Kalita Skwirzyńska 07.2001r.....
imię, nazwisko, data, podpis

Miejsce przechowywania negatywów:

.....

Ich bin die Auferstehung und das Leben,
wer an mich glaubt, der wird leben
wenn er gleich stirbt.

eine Schaafe hören meine Stimme
und ich kenne sie und sie folgen mir
da gebe ihnen das ewige Leben.
Joh. 10. 27. 28.